

Fractie:	ONS Noordoostpolder
Naam:	Berthoo Lammers
Onderwerp:	Civielrechtelijk schadeverhaal brandstichting Moerasandijviestraat
Datum indiening vragen:	27 juli 2026

INLEIDING

Geacht college,

De recente brandstichting aan de Moerasandijviestraat heeft geleid tot aanzienlijke schade aan het betreffende winkelgebied, de directe omgeving en de inzet van onze hulpdiensten. De brandweer moest langdurig en intensief optreden om de brand onder controle te krijgen, terwijl de politie 's avonds met spoed moest uitrukken. Inmiddels is de dader geïdentificeerd en is vastgesteld dat sprake is van opzettelijke brandstichting, een misdrijf zoals bedoeld in artikel 157 Sr.

Als raadslid acht ik het noodzakelijk dat de gemeente niet uitsluitend strafrechtelijke afhandeling afwacht, maar tevens civielrechtelijke stappen onderneemt om de door de gemeente geleden schade te verhalen. De gemeente heeft immers een zorgplicht richting haar inwoners en ondernemers, en voor de ONS Noordoostpolderfractie is het niet verdedigbaar dat gemeenschapsgeld wordt ingezet om schade te herstellen die het directe gevolg is van een opzettelijke en strafbare daad.

In het coalitieakkoord 2026–2030 waarvan ONS Noordoostpolder deel uit maakt heeft de gemeente Noordoostpolder expliciet vastgelegd dat wij bestuursrechtelijk meer gaan verhalen, met als doel dat kosten die door verwijtbaar gedrag ontstaan niet langer automatisch op de gemeenschap worden afgewenteld. Deze bestuurlijke koers is helder: de vervuiler betaalt, niet de belastingbetaler.

Het uitgangspunt dat schade door verwijtbaar gedrag, in dit geval opzettelijke brandstichting, civielrechtelijk kan worden verhaald, is de aangewezen route.

Daarom acht de fractie van ONS Noordoostpolder het noodzakelijk dat de gemeente niet uitsluitend strafrechtelijke afhandeling afwacht, maar tevens civielrechtelijke stappen onderneemt om de door de gemeente geleden schade te verhalen. Het zou in strijd zijn met het coalitieakkoord én met behoorlijk bestuur wanneer gemeenschapsgeld wordt ingezet om schade te herstellen die het directe gevolg is van een opzettelijke en strafbare daad.

Vragen aan het College:

1. Schadeopstelling

Kan het college een volledige en gespecificeerde schadeopstelling verstrekken van alle kosten die de gemeente heeft gemaakt naar aanleiding van de brand aan de Moerasandijviestraat?

Antwoord:

De gemeentelijke kosten bestaan uit:

- het gedurende vijf dagen plaatsen en herplaatsen van drang- en bouwhekken.
- het huren van de bouw- en dranghekken.
- het reinigen van de straat en
- het verwijderen van een tweetal fietsen op het terrein.

Hiertoe zijn 15,5 uur voor projectbegeleiding/toezicht, 38 uur voor servicemedewerkers, 61,5 uur voor de werkbus, € 1.806,89 aan huurkosten van hekwerk, € 249,50 voor hotelovernachtingen voor omwonenden en straatreiniging tegen vast tarief ingezet.

De kosten voor de inzet exclusief straatreiniging zijn € 8.168,83, de kosten voor de inzet van straatreiniging bedragen € 517,70. Over de hotelovernachtingen treden we nog in overleg met salvage.

Daarnaast heeft de gemeente kosten gemaakt voor asbestonderzoek en handhaving wat betreft opruimen van de schadelocatie. Evenwel is dit traject nog gaande en kunnen de kosten nog oplopen. Deze kosten vallen binnen het publiekrechtelijke handhavingstraject naar de eigenaar van het pand, en dus buiten het bestek van de vraag.

Welke schadeposten zijn tot op heden in kaart gebracht, en welke nog niet?

Antwoord:

Alle kosten zijn in kaart gebracht en, voor zover te kwantificeren, in het antwoord hierboven meegenomen.

2. Juridische beoordeling

Heeft het college een juridische analyse laten uitvoeren over de mogelijkheid tot civielrechtelijk schadeverhaal op grond van artikel 6:162 BW?

Antwoord:

We hebben een beperkte juridische analyse uit laten voeren naar de mogelijkheid tot civielrechtelijk schadeverhaal op grond van artikel 6:162 BW. Voorzover bekend is er nog geen sprake van een strafrechtelijke veroordeling van de persoon die toen in verband met deze brand is aangehouden. Daarmee staat een aansprakelijkheid van deze persoon op basis van een onrechtmatige daad op basis van artikel 6:162 BW ook nog niet vast. De primaire vermogensschade ligt bij de eigenaren van de afgebrande opstallen, de huurders en de eventueel betrokken verzekeraars. Deze partijen zullen een eigen civielrechtelijke vordering op de voornoemde persoon hebben als de aansprakelijkheid op basis van artikel 6:162 BW komt vast te staan.

De gemeente heeft kosten gemaakt in verband met de feitelijke werkzaamheden ter plaatse ten tijde van de brand en in de dagen erna. Het gaat om personele inzet met betrekking het afzetten van de brandlocatie, de huur van afzettingmateriaal en het reinigen van de diverse straatkolken in de omgeving van de afgebrande opstallen. Voor een beroep op 6:162 BW door de gemeente dient echter te worden aangetoond dat de veroorzaker onder meer op een recht van de gemeente inbreuk heeft gemaakt.

Uit de gemeentelijke analyse blijkt dat de kosten voor de uitvoering van een publiekrechtelijke gemeentelijke taak, zoals het plaatsen van hekken ten tijde en na de brand ten behoeve van de openbare veiligheid ten tijde en na de brand, niet als schade, als bedoeld in artikel 6:162 BW, kan worden aangemerkt, en dus niet voor civielrechtelijk schadeverhaal door de gemeente in aanmerking kunnen komen. Deze kosten zijn, met andere woorden, gemaakt vanuit de publiekrechtelijke bevoegdheden en taken van de gemeente bij de uitvoering van Wet Veiligheidsregio's. De verontreiniging van straatkolken en de kosten voor de hotelovernachtingen zijn wel een inbreuk op het gemeentelijk eigendomsrecht. De totale kosten hiervan bedragen € 767,20. Verhaal van kosten door de gemeente met een beroep op artikel 6:162 BW is in beginsel wel mogelijk.

Zo ja, kan deze analyse met de raad worden gedeeld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De resultaten van de beperkte analyse zijn hierboven weergegeven.

3. Voegen in de strafzaak

Is het college voornemens om de gemeente te voegen als benadeelde partij in de strafzaak tegen de dader?

Antwoord:

Ja, waar het gaat om de kosten van de reiniging van de straatkolken zijn we dit voornemens te doen. Andere kosten (voor het plaatsen van hekken) komen voort uit de publieke veiligheid en

komen daarom niet voor verhaal op basis van artikel 6:162 BW in aanmerking en kunnen dus ook niet via voeging als benadeelde partij worden ingediend. Dit vloeit voort uit de rechtspraak en staat bekend als de doorkruisingsleer: gemeentelijk kostenverhaal is niet mogelijk als kosten samenhangen met een publieke taak.

Zo ja, welke schadeposten worden daarin meegenomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De kosten voor de inzet van een veegmachine, uren voor het schoonmaken van de verontreinigde straatkolken en de kosten voor de hotelovernachtingen voor omwonenden.

4. Civiele procedure

Overweegt het college een zelfstandige civiele procedure tegen de dader indien de strafrechter niet alle schade toewijst?

Antwoord:

Eerder is al gesteld dat alleen de kosten voor het reinigen van de straatkolken en de kosten voor de hotelovernachtingen voor omwonenden als schade voor civiel verhaal in aanmerking komen. Hiervoor hoeft in eerste instantie niet meteen een juridische procedure te worden aangespannen. Zoals dit met schadeverhaal van vernielingen aan gemeentelijk eigendom geregeld gebeurt, volstaat het meestal om de aansprakelijke (de veroorzaker i.c. de brandstichter) hiervoor aansprakelijk te stellen.

Mocht één van beiden (voeging dan wel het rechtstreeks aansprakelijk stellen) niet tot het gewenste resultaat leiden, kan alsnog een juridische procedure worden overwogen. Maar bij een beperkte omvang van de door de gemeente gemaakte kosten zal – in verband met een afweging van de kosten en baten - een zelfstandige civiele procedure niet voor de hand liggen vanwege het mogelijke procesrisico en de kans op succes van de daadwerkelijke incasso van de schade in relatie tot de kosten van een dergelijke procedure.

Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke stappen worden hiervoor gezet?

Antwoord:

De eerste stap is gezet. Er is contact opgenomen met het Openbaar Ministerie. Daaruit werd bekend dat de strafzaak nog niet is ingediend en nog bij de politie in behandeling is. Ook met de politie is contact opgenomen met het verzoek om de gemeente op de hoogte te houden van de vervolgstappen zodat we ons te zijner tijd bij het openbaar ministerie kunnen melden als benadeelde partij voor de bovengenoemde schade. Indien het verzoek tot voegen wordt gehonoreerd, dient de uitspraak van de strafrechter te worden afgewacht. Dan staat het de gemeente alsnog vrij om zelf de veroordeelde(n) die dan bekend is/zijn geworden voor onze schade aansprakelijk te stellen.

5. Relatie met coalitieakkoord

Hoe verhoudt het besluit om wel of niet civiel verhaal in te zetten zich tot de passage in het coalitieakkoord 2026–2030 waarin staat dat de gemeente bestuursrechtelijk meer gaat verhalen bij verwijtbaar gedrag?

Antwoord:

Wij begrijpen bovenstaande vraag in relatie tot de bedoelde passage in het coalitieakkoord zo dat een handhavingstraject kennelijk complementair is aan de inzet van het strafrecht richting de vermoedelijke dader. Wij zien dat verband niet. Voor bestuursrechtelijke handhaving is het nodig dat er sprake is van zelfstandige schending een bestuursrechtelijke norm. Naar ons oordeel is daar geen sprake van. Wel is er vermoedelijk sprake van overtreding van een strafrechtelijke norm die in het civiele recht mogelijk ook als een onrechtmatige daad gekwalificeerd kan worden.

Acht het college het consistent met deze bestuurlijke koers om civiel verhaal in te zetten bij opzettelijke brandstichting?

Antwoord:

Als het gaat om gemeentelijke eigendommen kan het college namens de gemeente als belanghebbende optreden en vanuit die positie de schade civielrechtelijk op de veroorzaker proberen te verhalen. Dit gebeurt bijvoorbeeld geregeld met schade aan schoolgebouwen en andere gemeentelijke gebouwen maar ook schades aan gemeentelijke voertuigen waar een derde aansprakelijk voor is.

Dit geldt dus ook voor het verhaal van gemaakte kosten voor het reinigen van de straatkolken en de kosten voor de hotelovernachtingen. Bestuursrechtelijk kostenverhaal is in dit spoor niet aan de orde.

6. Financiële verantwoordelijkheid

Acht het college het wenselijk dat de gemeenschap opdraait voor de kosten van een opzettelijk misdrijf, terwijl civiel verhaal juridisch mogelijk is?

Antwoord:

Dit wordt niet als wenselijk gezien en indien de gemeente de mogelijkheid heeft om civielrechtelijk tot schadeverhaal over te gaan, worden de mogelijkheden daarvoor uitvoerig bekeken en afgewogen (kosten-baten) (schades aan gemeentelijke gebouwen, tractie, wegmeubilair, overige gemeentelijke eigendommen). Voor kosten die verband houden met de uitvoering van de publieke kerntaken ontbreekt hiervoor een juridische grondslag vanwege de eerdergenoemde doorkruisingsleer. Ook is er geen specifieke wettelijke grondslag voor verhaal voor dit soort situaties.

Hoe verhoudt dit zich tot het gemeentelijk beleid inzake schadeverhaal en rechtmatigheid?

Antwoord:

De in de beantwoording van bovenstaande vragen beschreven (bestendige) handelwijze is de verwoording van het gemeentelijke beleid m.b.t. schadeverhaal

7. Samenwerking met verzekeraars

Heeft het college contact gehad met verzekeraars van gedupeerde ondernemers over regresmogelijkheden?

Zo ja, wat is de uitkomst? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De eigenaar van de verloren gegane panden is niet verzekerd. Er is verder geen contact geweest met de eventuele verzekeraars van gedupeerde ondernemers. In de eerste plaats omdat deze verzekeraars (voor zover aanwezig) niet bekend zijn, en in de tweede plaats omdat de gemeente door eventuele verzekeraars niet erkend zullen worden als partij om informatie mee te delen omdat de gemeente ook vanuit het publiekrecht vanwege handhaving (opruimen van de schadelocatie en asbestonderzoek) een vordering heeft op de eigenaar van het pand.

8. Precedentwerking

Is het college zich bewust van de precedentwerking die ontstaat wanneer de gemeente nalaat civiel verhaal in te zetten bij opzettelijke brandstichting?

Hoe beoordeelt het college dit risico?

Antwoord:

Wij zien geen risico voor een precedentwerking in zo'n situatie. De afweging om wel of niet over te gaan tot verhaal van kosten en schade is in hoge mate afhankelijk van de specifieke kenmerken van een dergelijke casus.

Datum beantwoording vragen:	17-8-2026
Contactpersoon:	
E-mail adres:	
Tel:	